

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 12 kor.
Fél évre 6 kor.
Negyedévre 3 kor.

Hirdetések díja:

□ centiméterenként 6 fill. Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek.

KÖZÉRTDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Nyílt tér sora 40 fillér.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Kéziratok nem adatnak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség

és
kiadóhivatal:

Nagyenyedi
Könyvnyomda és Papir-
árugyár részvénytársaság
Főter 38. szám alatt.

hova ugy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők

Tanári jubileum.

Kollégiumunk elülrjárása f. hó 29-én lélekemelő ünnepet ült azon alkalomból, hogy egyik érdemes tagja tanári szolgálatának harminczadik évét betöltötte.

Harmincz esztendő hosszú idő, bármely pályán, bármilyen foglalkozás közt töltjük is. Mindenképpen az ember életének legjavát jelenti. Sok esetben mégis megelégszik a társadalom az egyszerű megemlékezéssel; néha pedig nem is veszi tudomásul ezt a jelentős és nevezetes évfordulót. Mert az évek száma egyébkor is, most is csak az alkalmat adja; az ünnepelés okait valójában a megszerzett érdemek szolgálatják.

Elekes Károly tanár nemcsak egész sor ifju generációt vezetett be a természet titkaiba; nemcsak jó tanácsokkal támogatta, vezette a gondjaira bízott ifjuságot; hanem a maga életével és jellemével állott előttük, mint a tudós szorgalmának és fáradhatatlan buzgóságának, a komoly kötelességérzetnek és higgadtságnak s a mind-ezeken épült tanári tekintélynek kiváló példája.

Átélté azt a hosszú, izgalmas korszakot, melyben a pártszervevények kollégiumunkat egyik válságból a másikba sodorták; megtanulta az ellenfélnek nem hibáit, hanem argumentumait mérlegelni komolyan, érdem szerint, személyeskedés nélkül, gyanúsítás nélkül; és megszerezte azt, amit a pártok érdekelletéi közt csak a kétségbevonhatatlan őszinteségnek, jóakaratsnak és szigorú feddhetetlenségnek elismerése tud megszerezni és megtartani: a közbecsülést.

S ma tanártársainak és tanítványainak osztatlan szeretete környezi ezen tulajdonságaiért s azért a szeretetért, melyet ő is érez irántuk.

De figyelemre méltó ez a tegnapi alkalom a nagy közönségre nézve is. Nemcsak, mert tiszte-

letét nyilváníthatja egy érdemes tanár iránt; hanem különösen azért, mert nyilvánosan látta ünnepegni a nevelői hivatás fontosságát, nehézségeit és szükséges tekintélyét. S ez adja meg a szép ünnepnek legszebb jelentőségét.

Mi a magunk részéről is örömmel üdvözöljük az ünnepelt tanárt. Örvendünk azon, hogy testi és szellemi épségben, munkaerőben, sőt rugókonyságban érte meg ezt a nevezetes időpontot, kötelez tanári szolgálatának határpontját. Együtt ünnepezzük kollégáival, kik ő benne a maguk munkáját is megtisztelve látják. A lelkünk emelkedik ettől a látványtól, az ünnepi látványnak s a benne rejlő nagy társadalmi tényezőnek imponáló erejétől, hogy együtt érez az örömben ennek az illusztris testületnek minden tagja. Együtt üdvözöljük régi tanítványaival, kik köréje gyülekezve az ifjuság édes emlékeit ujtatják, hogy belőlük hála-esokrot fűzzenek. Együtt üdvözöljük a mostani ifjusággal, mely egy tapasztalatokban gazdag életnek bölcsességét és tudását hallja ő tőle napokint. Üdvözöljük a kiváló tudóst, ki buzgóságával díszes gyűjteményeket szerzett az intézetnek; az ügyes és alapos tanárt, ki tanításával mindig szép sikert tudott felmutatni; a tapintatos nevelőt, ki az ifjuság lelkületét bölcsen tudja vezetni a mérséklet ösvényein; üdvözöljük a méltó lelkű embert, aki minden körülmény közt úr volt onnaga fölött és soha a tanári állással és tekintéllyel nem talál gyengeségeket meg nem engedett magának; üdvözöljük azzal a melegséggel, melylyel ő — ridegnek látszó külseje dacára — minden lélekemelő ügy iránt viselkedik; azzal a közvetlenséggel, melylyel barátai és tisztelői nagy körét megnyerte s fel tudta melegíteni; és azzal a melegséggel, melylyel a többiek sorában ezt a szíves üdvözlőnként is bizonyosan fogadja, mikor azt Nagy-Enyed vá-

ros művelt közönsége s közelebb lapunk részéről tolmácsoljuk.

Az Isten áldása, tanítványainak jó emlékezete és szeretete kísérelje még hosszú derült öregségnek számos esztendein!

Elekes Károly tanár életrajza.

Született 1844. március 22-én Gyulafehérvárt, hol iskolázatását is kezdte. 1852—1866. Nagy-Enyeden végezte az elemi iskola harmadik osztályától kezdve a gimnáziumi, bölcséleti, jogi és theologiai tanfolyamokat, melyeknek végével papi vizsgálatot tett. Egy évi kolozsvári tartózkodása után tanári pályára határozta magát és a vall.- és közokt. miniszter stipendiumát elnyerve, 1867—1870. években a berlini, jénai és heidelbergi egyetemeken a természetrajzot, vegytant és bölcséletet tanulmányozta azon kor leghíresebb szak-tudósaitól. 1869. a m.-vásárhelyi, 1873. a nagyenyedi kollégiumhoz választott rendes tanárnak a természetrajzi tanszakra, mely tárgyat nagy buzgalommal tanított a főgimnáziumban és a tanítóképző intézetben. Irodalmilag is működött ugy szakmájába vágó kérdéseknek lapokban és felolvasásokban való fejtegetésével, mint az ifjusághoz rektor korában (1878—1882.) intézett szép paedagogiai beszédekkel. Az állat- és növénytan gyűjteménynek Enyeden való megalapítása óta felügyelője, felvirágoztatója, jóformán megteremtője. Erre fordította legjava erejét; s ugy a maga gyűjtésével, mint a tanítványai részvételével fáradhatatlan munkával s példás gondossággal gyarapította és kollégiumunk egyik büszkeségévé emelte. Dolgozik még egyre fáradhatatlanul; s oly sikerrel küzd az öregség ellen, hogy mint jubilált tanár testi és szellemi ereje teljességében áll előttünk, kitől még sok üdvös munkát várhat az iskola, a tudomány és a társadalom. Családi életének boldogságát tetézi négy kedves gyermeke: Károly, Albert, Katinka és Erzsike, akiknek lelkületéről és boldog jövődjéről kezeskedik szülőik példája, a maguk szorgalma és szerénysége. Ebben a szép családban és a sikeres munkásság öntudatában még sok örömet és hosszú életet kívánunk a jubilánsnak.

TÁRCZA.

A gainai leányvásár.

Írta: Nemes Üdön.

Olykor sokáig, sokáig elhallgattam a mőcz ficsor egyszerű furulyája méla-bus dalait. Ugy éreztem, mintha bánatos lelke olvadt volna azokba és meleg rokonérzés fakadt szívemben a természet egyszerű fia iránt. Csak azt nem tudtam megérteni, hogy honnan veszi azt a kesergő bánatot ő, aki szabadon él, mint az erdők madara s ha ugy tetszik, a szirteken versenyt kuszhat az őrzetere bízott kecske-falkával.

Az ő osztályrésze a szabadság, a balzsamos lég és a magány ünnepies csendje, melyet néha csak a nyáj kolompja, az erdómélyből fölható fejszecsapások zaja és a kristályvízü csermelyek misztikus moraja szakítanak meg.

Egy elzárt világ ez a havas-vidék. Messze eső föld ez az emberek élénk, pezsgő társadalmától, mely, miként a nap, melegít és éltet egyaránt és amely nélkül kihál a szív kedélye s az elme tehetségeit kifejtteni erőtelen. A havasi oláh nép eme társadalmi elszigeteltségére és nem, mint sokan vélik, százados elnyomottságára vezethetjük vissza zenéjének méla-bus jellegét, valamint nagyfokú szellemi elmaradottságát is.

Az a szegény oláh nép, mely Erdély nyugati havasai között él s amelyet „mőcz“ néven ismerünk, kétségtelesen hazarészünk lakosaink legműveletlenebb, egyszerűsége legszegényebb elemét alkotja. Pedig nem egy kedvező feltétel amellet szól, hogy e nép, kellő kultúra mellett, a vagyonszerzés tekintetében is szép eredményt mutathatna föl, míg a mostani viszonyok között foglal-

kozása csakis szegényes állattenyésztésre, zsindey- és deszka-, valamint fa-edényekkel való kereskedésre szorítkozik, melyekkel a havasalji városok: Nagy-Halmagy, Brád, Abrudbánya, Zalathna és olykor Gy.-Fehérvár piacait keresik fel s minthogy a mőcz földje gabona-termesztésre teljesen alkalmatlan: készítményeiket legszívesebben kukoricával cserélik fel.

Ilyenkor a mőcz asszonyok, sőt a leányok is lóra kapnak s míg apró mokány lovaik lépésben haladnak, orsóikon egykedvűen eregetik a fonalat, hogy a kecske- és juh-gyapjuból aztán otthon daróczruhát szőjenek. Teljesen megokolt, hogy az ily kirándulások, különösen a leányoknál, valóságos eseményszámba mennek, mivel az emberi társadalommal jóformán csakis ilyenkor jönnek érintkezésbe; hisz otthon, a havason, az elszórt falvakban, a nagy távolságok miatt, néha még szomszédjaikat is alig ismerik.

De évenként egyszer, ugy nyár derekán, a havason is szokatlanul megélénkül az élet, mikor messze vidékekről, azokból a csodálatos rendtelenségű, elszórt falvakból, hosszú sorokban kanyarodik fel a nép a Gaina havas csucsára. Oda gyűl legkivált a közel és távol vidékek fiatalsága; oda gyűlnek a házassalándó ifjak meg az eladó életvidor mőcz-leányok, kik nem ritkán hozományaikat is kirakják. Valóságos leányvásár ez; egy, a régmúlt időkben fennmaradt felette érdekes romantika, mely a modern kor kultuszával szemben is megtartá bizarr eredetiségét.

Egy ily sajátos vásári jelenetet rajzoltam meg, mely tárgyánál fogva kétségtelesen érdekelni fogja lapunk olvasóit. Ime, mindjárt itt egy takaros mőcz-leány sugár alakja válik ki a vásáros nép tömegéből. Egész lényén szűzies szemérem ömlik el, mert hisz nem ke-

vesebről van szó, mint arról, hogy az ifjunak, kit atya élénken kapacitál, szíve legdrágább kincsét: szerelmét adja zálogul. A nyalka mőcz ifju is láthatólag élénk érdeklődéssel szemléli Flóriunkát, kinek fiatal, üde arcahoz dus, fekete hajfonatok simulnak s ki piros fejtes varrottas ingével, báránnyörös cifra kozsokjával igézően fest. Semmi kétség, a vén mőcz még a leány hozományát is híven felsorolja, s szavainak erősitéséül a pópát is oda állítja, már pedig ha a pápa igenlőleg bólint fejevel: a bizonyítás szent, akár az evangelium.

Ha a felek között megegyezés jön létre, ugy mindnyáján a mulatozók sátorába vonulnak, hol javában szól a cigányok zenéje s egymás után ürülnek a poharak. A mulatság aztán késő éjjelig eltart s a fiatalok mint jegyesek térnek vissza; a jegyváltást pedig csakhamar házasság követi.

A leányvásár néha komplikációkkal is jár. Megegyik ugyanis, hogy egy leányuk egy időben két kérője is akad, mi a vetélytársakat egymás ellen tüzei. Ilyenkor a szöváltást rendszeren a fejek és oldalbordák kölcsönös megközlözése követi, minek csak a semleges hatalmaságok intervencziója vet véget. Ilyenkor is tekintélyével legelő a pápa jár.

Még e század közepéig Zalathnán is divatban volt a leányvásár, sőt e szokás még a Székelyföldön sem ismeretlen, nevezetesen Görgény-Szent-Imrén napjainkban is szoktak ilyfajta vásárokat tartani, melyek — ugy látszik — szintén a havasi izolált társadalmi élet követelményét alkotják.

(Vége következik.)

Vármegyei közgyűlés.

Nagy-Enyed, 1900. szept. 28.

Alsófehér vármegye törvényhatósági bizottsága több sürgős tárgy elintézése céljából e hó 27-én délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tartott Zeyk Dániel főispán elnöklétével.

A közgyűlés a város nagy közgyűlési termében folyt le és meglehetősen látogatott volt. Noha a tárgyszorozaton csak 14 ügydarab szerepelt, ezek letárgyalása igénybe vette az egész délelőttöt és meglehetősen élénk tárgyalásra adott alkalmat. A földmívelésügyi m. kir. miniszter leiratára, az állatorvosi közszolgálat államosításáról szóló 1900. évi XVII. t.-cz. életbeletétele céljából, a vármegye területén szükséges m. kir. állatorvosok száma, működési területe és székhelye tekintetében a közgyűlés azon javaslatot terjeszti fel a miniszterhez, hogy Alsófehér vármegyében minden egyes járásban egy-egy, Vizakna városában egy, Gyulafehérvárrt — azon esetben, ha az alvinczi járás állatorvosa ezen várost nem választhatná székhelyeül — szintén egy állami állatorvosi állás szervezése szükséges. Zalányi Farkas járási szolgabírónak és Verthlen József járási írnoknak katonai kötelezettségüknek teljesítésére a közgyűlés előbbinek egy évi, utóbbinak nyolcz heti szabadságát engedélyez. Abrudbánya város képviselőtestületének július hó 31-én tartott közgyűlésének érvényessége ellen beterjesztett felelőbizetést Medzny Jánosnak a közgyűlés elveti és a megtartott közgyűlést teljes joghatálynak mondja ki. Jövähagyta a közgyűlés Maros-Ujvár nagyközségének özv. Veesernyész Sándornéval kötött adás-vevési szerződését, Zalathna község és Ács Józsefné közti vásárszerződést, Vizakna r. t. város és az ottani társalkodó-egylet közti haszonbéri szerződést, Gyulafehérvár sz. kir. város járdaszabályzatát, Magyar-Bukkos és Ozd községeknek egy ingyenes községi népkönyvtár létesítése iránti határozatát. Elveti Vajasd község több lakójának a vajasdi körjegyzői választás ellen beterjesztett felelőbizetést. Helybenhagyja Örményszékes községnek egy határ-ut vásárlása iránti határozatát és Hosszuteleke községének határozatát egy birtok helyes telekkönyveztetését illetőleg. Viszont Berve községének határozatát egy fekvőségnek a bervei ág. egyház nevére leendő telekkönyveztetését, illetőleg az ügyet ügyészi vélemény beszerzése céljából az alispánnak kiadja. Végül dr. Dobos verespataki körvörös orvostudori oklevele tétetett közzé.

Delután Csató János kir. tanácsos alispán elnöklétével a négy város polgármestere és a hét járás főszolgabírója a népszámlálás mikénti keresztülvitelére értekezletet tartott és megállapította a módokat, melyek betartása mellett ez év végén a népszámlálás vármegyénkben keresztülviendő lesz.

Vidék.**Abrudbánya város rendkívüli képviselőtestületi közgyűlése.**

Abrudbánya, 1900. szept. 28.

Abrudbánya város tanácsa Mózes Mihály és társai beadványára f. hó 25-én rendkívüli képviselőtestületi közgyűlésre hívta a városatyákat, kik többek által vezetve nagy apparatussal jelentek meg a tanácskozó diszteremben.

A közgyűlés egyetlen pontja: egy állami algináziumnak felállítására érdekében egy deputáció felküldése a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur ó nagyméltóságához.

A gyűlésen h. polgármester, Miski József, mindenekelőtt bejelentette, hogy ez ügyben a Mózes Mihály által megszerkesztett kérés már fel lett terjesztve a vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz. Valamint ugyanez a kérés megküldetett a pénz- és kereskedelemügyi miniszter urakhoz, Alsófehér vármegye főispánjához és az „E. M. K. E.” igazgató-tanácsához is. Kapcsolatosan be lett jelentve az is, hogy utóbbi már felterjesztést is tett a város kérésének teljesítése érdekében. Majd a deputáció érdekében felolvasott a tanács javaslata, mely szerint a kiküldendő deputáció vezetésével a h. polgármester lenne megbízandó.

Erre Molnár Albert városatyja szólal fel s felhossa, hogy előtte az alginázium kérése nem új, mert azt már kérte Boér Béla volt polgármester is, kit tudomása szerint e kéréssel a miniszter elutasított. S ő nem is hiszi, hogy a miniszter megadná az algináziumot. S ha meg is adná, oly áldozatot követelne a várostól, mint például a helyiség város költségén való felállítására és egy-két tanár a fizetésének elvállalása, ami a város el nem bír; kijelenti különben, hogy ő a maga részéről a mozgalomnak nem ellensége, de a küldöttségnek a város költségén való utazását nem ajánlja. Különben felkéri Boér Bélát, hogy az általa tett ez

ügybeni mozgalomról és tapasztalatairól mondja el véleményét, illetve nyilatkoztatót.

Mire Boér Béla kijelenti, hogy tényleg kérelmezte szóbelileg az algináziumot, de a miniszter azzal utasította el, hogy kérjenek polgári iskolát, mert algináziumot felállítani a kormánynak nem elve.

A kételkedő aggodalommal teljes felszólalásokra Mózes Mihály jelentkezett szólásra, ki felőrs beszédében első helyen kijelenti, hogy őt a július 6-án tett ez irányú indítványának megtételére, vagy az eddig tett mozgalom eszközésére és a kérések megszerkesztésére nem az erdemkeresés ösztönözte, hanem egészen más két indító ok. S így a mások eddig tett eredménytelen lépéseiből az erdemet nem kívánja magának vindikálni. De nem mond le a reményről, mert lemondania nem szabad, s nem csügged mert a népnevelésért a magas kormánynak tennie kell.

S bizonyára, ha illetékes körökben felfejtetik, hogy az Abrudbányához tartozó havasi községek 74.000 lakosságának alig négy állami népiskolája van, sem a nevelésügyi körök, sem a miniszter ur nem fognak kitérni egy oly kérés elől, melylyel a havas népe nemzetiségi tekintet nélkül egymáshoz közelebb hozatik s melylyel bizonyára a magyar nemzet elismert öntetik testbe.

Felszólaló a nevelésügyi érdeket tartja a legszenyebbnek s ezért első indoknak éppen a nevelésügyi laza haladását tünteti fel az alginázium létesítése végett.

De bővebben fejti ki ama második indokot, melyet szintén nem tévesztett szem elől. Rámutatott arra, hogy a tönkretett bányászat miatt a lakosság egy része már kivándorolt, s ha az iparosokat a vándorbortól akarjuk visszatartani, tenni és cselekedni kell.

Egy alginázium e tekintetben is segít, amennyiben egy népes alginázium közel százezer koronát hoz be, melyből közvetlen a lakosság $\frac{3}{4}$ része, de közvetve a másik $\frac{1}{4}$ rész is részesül. Tisztán tehát a népnevelés és a népboldogítás vezették és vezetik akkor, midőn a mozgalom megszüntetésének és a kishitőségnek ellene mond.

Egyszermind a h. polgármester jelentését kibővítve, tudomására hozza a közgyűlésnek, hogy kérésére a tanács által a mozgalom pártolása végett megkereste a verespataki és topánfalvi főszolgabírákat, kik tudomására szerintük már a mozgalomhoz való csatlakozásnak jelet adtak abban, hogy felhívták az összes körjegyzőket, hogy a havas vidéket összesen érintő nemes ügyet pártolják a menyiben lehet, képviselőtestületi gyűléseken tárgyalva maguk is csatlakozzanak az ez ügyben Budapestre küldendő küldöttséghez.

Kijelenti felszólaló azt is, hogy még az sem elég, hogy küldöttséget menesszenek, mert bizonyára sem a h. polgármester, sem a maga, sem az összes képviselőtestületi tagok láttára nem kaphat biztató feleletet; meg kell legelőször nyerni Alsófehér vármegye Meltóságos Főispánját és nagyságos Alispánját s kapcsolatosan magát a törvényhatóságot. Így a deputáció legelső helyen tisztelgjen a vármegye vezetőinél, s fejtsse fel a valóságnak megfelelő argumentumokat, mutassa ki azt, hogy nemcsak a magyarok, de a románok is egyformán s nem önző célból és ok miatt, hanem a nevelés összhangjáért esedeznek.

Addig is, míg a küldöttség elindulna, helyén látná felszólaló, ha a városi tanács felkérné a vármegyei összes országgyűlési képviselőket, hogy együttesen vállalják el a küldöttség vezetését, s tekintélyök egész súlyával hassanak oda, hogy feltárva az alginázium szükségességét, a közoktatási kormány vegye kezébe ezt a szent ügyet.

Ami Molnár Albertnek felszólalását illeti, arra azt jegyzi meg, hogy az esetben, ha áldozatot kell hozni, a felett csak azután lehet beszélni, ha ettől lenne feltételezve a kérés teljesítése. De ő ezt még korainak látja, s így még visszariadni nem szabad. De különben ily tekintetekben a szükmarkuskodásnak helyét sem látja.

A hosszas, de nagy érdeklődéssel végighallgatott beszédet a képviselőtestület mindenben magáévá tette s lelkes helyesléssel fogadta.

Mire h. polgármester fejtsze azt a kérdést, vajjon a küldöttséget a város költségén küldi-e a közgyűlés, vagy pedig önként ajánlkozók mennek a maguk költségén.

A város költségén való utazásnak ellene mond Molnár Albert, azt hozva fel indokul, hogy a városnak nincs pénze, még arra sem telik, hogy az október havi fizetések kiutalhatók legyenek.

Medzny János felszólalására azonban kimondott, hogy a h. polgármester utiköltségét, miután neki hivatalból kell menni, fedezze a város. A küldöttségbe saját költségükön ajánlkozott Képes László és Glücksel Reinbold, kikhez még többen is fognak csatlakozni.

Adná Isten, hogy e mozgalmat siker koronázza!

Munkások segítése.

Földmívelési miniszterünk jóakaratóból egy nagy lépést tettünk előre. Az országgyűlés megszavazta „a munkásokat és külső cselédeket segítő pénztárra” vonatkozó javaslatot s az az 1900. évi XVI. t.-czikkben már be is van ígatva az ország törvényei közé. Illő, hogy vele foglalkozzunk, mert a pénztár hivatva van arra, hogy sok könyvet fölszárítson, sok szenvedés forrását bedugja. A földmívelő nép ezreinek sorsán akar javítani, tehát célja éppen az, amin mi már Isten kegyelméből 11 éve dolgoztunk feltűnés, de nem eredmény nélkül.

A földmívelési miniszter felügyelete alatt álló pénztár a törvény szerint segíti a tagokat akkor, ha baleset éri őket. Küld orvost, ad gyógyító szert, sőt napi egy korona segítséget is. Ha baleset a munkást oly mértékben sújtja, hogy az hosszu időre képtelené válik a munkára, havonként tíz korona segítséget kap. Ha a tag a baleset miatt meghal, a család 400 korona segítségben részesül. Elaggott és munkakeptelen tagoknak 65-ik életévük betöltése után joguk van száz korona segítségre.

A pénztár azon tag családjának, aki nem baleset következtében hal meg, — ha az elhalt legalább öt évig volt tag, 200 korona, ha legalább 10 évig volt tag, 250 korona, ha legalább 15 évig volt tag, 270 korona egyszer s mindenkorra szóló segélyt ad.

Ami a tagokat illeti, ezekre nézve kimondja a törvény, hogy a pénztárnak alapító, rendes és rendkívüli tagjai vannak. Alapító tag az, aki a pénztárba egyszerre legalább 50 koronát befizet. Rendes tag lehet minden gazdasági munkás vagy külső cseléd, továbbá minden gazdasággal foglalkozó egyén, ki a belépéskor 14. életévét betöltötte, de 35. életévét még nem haladta túl.

A rendes tagok felvételi díja 2 korona, melyet a felvételtkor kell megfizetni.

A rendes tagok két csoportba soroztatnak.

Az első csoportbeli rendes tagok tagsági díja: hetenként 20 fillér, vagyis évenként 10 korona 40 fillér.

A második csoportbeli rendes tagok tagsági díja: hetenként 11 fillér, vagyis évenként 5 korona 72 fillér.

A rendes tagok tagsági díja, mely heti 20, illetőleg 11 filleres részletekben is törleszhető: félévenként esedékes.

Rendkívüli tag lehet — nemre való tekintet nélkül — minden munkásigazolvánnyal bíró gazdasági munkás.

A rendkívüli tag tagsági díja évenként 1 korona, mely évenként előre egy összegben fizetendő.

A pénztár tagjai a pénztár kötelezettségeiért szavatossággal nem tartoznak.

A belépéskor minden rendes tagnak jogában áll a felvételi díj egyszeri lefizetése mellett legfeljebb 2 tagsági könyvet váltani s ha mindkét tagsági könyvre külön fizeti a tagsági díjakat, a segélyösszegek kétszeresére van igénye.

A fent elsorolt segítségek az első csoportbeli rendes tagoknak járnak. A többiek aránylag kevesebbet kapnak. A pénztár kiadásaihoz az állam évenként 100 ezer koronával járul, e mellett cselédje után minden gazda köteles 120 fillért befizetni.

Az igazgatást részben a központi igazgatóság, részben a helyi bizottságok végzik s a tartalék-alap az országos központi hitelszövetkezet kötelezvényeibe fektendő be, tehát szövetkezeti célokra szolgál.

Mi lesz e pénztár sorsa, persze nem tudjuk. De abban bizonyosak vagyunk, hogy szövetkezeteink sokat tehetnek arra, hogy ez új intézet népszerűvé legyen s minél többen lépjenek be tagjaul. Apró befizetésekkel sok nyomorúságtól menthetik meg magukat, sőt halál esetére nem éppen csekély összeget biztosíthatnak családjuknak. A falusi nép nem mozdul könnyen, de ha a szövetkezeti igazgatók kezükbe veszik az ügyet, nem kételkedünk, hogy mégis meg fog mozdulni. A jó szándéku törvény sikerét kötelességünk mindnyájunknak elősegíteni. Tegye meg hát érte mindenünk, amit a maga körében tehet. Rosszra nem fordítja fáradozását, azt mondhatjuk.

Színház.

Szerdán este a kolozsvári nemzeti színház kitünő művésze és disze, Szentgyörgyi István, a magyar művész-gárda szeretve tisztelt és kedvelt Pista bácsija, a Czigány Zsiga szerepében vendég szerepelt. Szentgyörgyi maszkja, alakítása és játéka egyedüli és utánozhatatlan; ez alakításról írni nem, ezt csak látni és élvezni lehet. A szép számu közönség gyönyörködött is e kiváló művésznök fényes alakításában és gyakori kihívásaival adott meglepődésének és tettségének kifejezést. A művész játéka inspirálta környezetét is és az összes közreműködők igyekeztek jó játék, megfelelő összjáték által előadást élvezhetővé, kerekdedd tenni, ami sikerült is teljesen. Rendesen, ha egy olyan nagy művész, mint Szentgyörgyi, játszik, a

közönség érdeklődése és figyelme az ily művész játékára irányul és ennek alakításában összpontosul; ennek dacára ez estén élénk figyelemmel kísérte a közönség, és méltán, Berzsenyi Margit játékát is és zajosan tapsolta meg kitűnő alakítását. Rózi szerepe egyike a legnehezebb szerepeknek; aki ezt interpretálni tudja, abban már sok művészi kvalitás van. Berzsenyi Margit ez este beigazolta, hogy bir ilyen kellekkel, mert játéka, mimikája kifogástalan és mondhatni művészi volt. Gratulálunk neki igen szép és jeles alakításához. Peti szerepéből Simon okvetlen drámai hős szerepet akart kreálni és ezt túlzó kiabálásával akarta elérni. A környezetet, a színpad nagyságát, az akusztikát miadig tekintetbe kell venni és főleg megérteni a szerző intencióját és a szerep karakterét; az ilyen túlzó kiszínezés rontja a harmóniát. Igen jó volt és szépen enekelt Csige Lajos Gyuri szerepében; élvezhető alakítást nyújtottak: Vágó, Liptay, Liptayné.

Csütörtökön este a Toloncz-ban folytatta vendégszereplését Szentgyörgyi Mravesak csavargó szerepében lépett fel és nyújtott oly kitűnő alakítást, aminőt egy ily ihletett művész csak nyújthat. Ismétlésekbe bocsátkoznánk, ha felsorolni akarnánk alakításának mindazon művészi formáit, melyekben a szép számú közönség gyönyörködött; elég az, ha kijelentjük, hogy Mravesak szerepe méltán sorakozik a Czigány Zsiga szerepéhez. Meltó partnere volt Berzsenyi Margit (Liszka), Verbőczy Emilia (Sára); jól játszott és szépen énekelt Szabadhegyi (Miklós). Jók voltak: Liptayné, Liptay és Csige. Halára kötelezte közönségünket Szentgyörgyi, hogy lerándult két estére hozzánk és szakítva azon rossz szokásával, hogy vendégszereplni nem szeret, ez alkalommal kivételt tett és közönségünknek két igen élvezetes estét szerzett.

Vegyes hírek.

— **Lapunk t. olvasóit tisztelettel kérjük, hogy előfizetéseiket, valamint a hátralékokat a kiadóhivatalhoz sürgősen beküldeni sziveskedjenek.**

— **Elekes Károly**, a Bethlen főtanoda kiváló tanára, tanárkodásának 31-ik évfordulóját tegnap ünnepelte meg. A főtanoda, városunk társadalmá örömmel ragadta meg az alkalmat, hogy a hírneves derék tanárt, társadalmunk szeretve tisztelt előkelő tagját ez alkalomból üdvözölje. Dél előtt a főtanoda ünnepelt, délután és illetőleg este az ifjuság és városunk polgársága. Az ünnepélyekről szóló részletes tudósításokat jövő számunkban hozzuk; az ünnep fontosságát és derék polgártársunknak Elekes Károlynak működését vezérezkünkben méltatjuk.

— **Kitüntetés.** Jól megérdemelt kitüntetés érte a marosújvári társasörök egyik kedvelt tagját. Amint a hivatalos lap legutóbbi számában olvassuk, ő Felsége Thomas pénzügyi tanácsosnak és a marosújvári főbányahivatal mellé rendelt számvevőség főnökének a Ferencz-József-rend lovag-keresztjét adományozta.

— **Halálozás.** Sulyos csapás érte Folyovich Sándor kir. közigazgatót és családját. Nesztor László, a család közeli rokona, nyugalmazott kir. törvényszéki bíró, e hó 25-én Kolozsvárt elhunyt. A közönségben és szeretetben állott férfiú temetése e hó 27-én d. u. 4 órakor volt Kolozsvár város társadalmának és előkelőségeinek nagy részvéte mellett. Fogadják a mélyen sujtott család részvétünket.

— **Jutalomjáték.** Szabadhegyi Aladár szintársulata előkelő és kedvelt tagjának, Képes Laurának, ma lesz jutalomjátéka; szíre kerül Géczai híres zeneszámúve, Az Anyaföld. Tekintve, hogy e törekvő és jóra való szintársulatnak ez egyúttal utolsó előadása is, úgy a szintársulatot, mint a jutalmazandót halára kötelezi közönségünk és megjutalmazza, ha tömeges jelenlétével a szintársulat anyagi helyzetén segít, mely segítséget a társulat méltán meg is érdemli.

— **Az aradi vértanuk emlékére.** A nagyenyedi ev. ref. tanítóképző-intézet „Gáspár János” önképzőköre 1900. okt. 6. u. 3 órakor az aradi 13 vértanú emlékére ünnepélyt rendez a diszteremben a következő műsorral: 1. „Xc. Zsoltár” 2-ik verse, énekli az ifjuság. 2. Ima, tartja Szabó Antal IV. k. 3. „Hymnus”, énekli a kép. dalkar. 4. Magyar Gerő III. k. szavalja Szalay Károly „Az aradi Golgothán” című költeményét. 5. „Elj őseink hazája”, énekli a kép. dalkar. 6. Alkalmi beszéd, tartja Ferenczy Gábor IV. k. 7. „Gyász van szívem a magyarnak”, énekli a kép. dalkar. 8. Rákosi Ferenc IV. k. előadja Jókai Mórnak „Munkácsirab” című novelláját. 9. „Szózat”, énekli az ifjuság.

— **A koronaértékű bankjegyek.** A tizkoronás bankjegyek kibocsátását január közepére tervezi az

Osztrák-Magyar Bank. Alapszínük enyhe lilaszín lesz. Az ötven koronás bankjegyek kék, a száz koronásnak zöld, az ötszáz koronásnak sűrűre és az ezer koronásnak barna lesz a főszíne. A huszkoronások kibocsátása, bár lassan, de megszakítás nélkül folyamatban van. Naponként 100 esomót adnak át a forgalomnak; mind-egyik csomóban 1000 darab bankjegy van, az összes érték tehát 2 millió korona. Gyorsabban nem lehet a kibocsátást végezni, mert a már meglévő készlet s a készítés technikája nem engedi meg.

— **Kiállítás.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara ezennel az érdeklődők tudomására hozza, hogy a pozsonyvármegyei gazdasági egyesület f. évi október hó 3-ától 7-ig Pozsonyban vásárral egybekötött gyümölcs-, szőlő- és konyhakerti kiállítást rendez, amelyen az ország legkiválóbb gyümölcstermelői vidékeinek termelői képviselve lesznek. Eppen ez okból a tanulmányozásra és üzleti összeköttetésekre létesítésére igen alkalmasnak ígérkező ezen gyümölcs-vásárra felhívjuk az érdeklődők figyelmét.

— **Arcképes igazolványok az 1900. évre.** A m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint, a folyó évre szóló felaru vasuti jegy váltására jogosító arcképes évi igazolványok abból a czélből, hogy az 1901. évre idejékorán érvényesíthetők legyenek, személyenként egy korona készpénznek melléklése mellett, már f. évi október hó 1-től kezdve érvényesítés czéljából a m. kir. államvasutak igazgatóságához beküldhetők. Uj arcképes igazolványok is — az erre jogosítottak részéről — ez időponttól kezdődőleg érvényesíthetők.

— **A nazarénus vallomása.** Érdekes meglepetése volt a nagyváradi rendőrségnek. Egy szegény külsejű ember állított be ugyanis az egyik hivatal-szobába s vallani kezdett:

— Nazarénus akarok lenni és mivel vallásom azt parancsolja, hogy nem szabad hazudnom, meggyőzöm a bűnömöt, akármire büntetnek.

Azután elmondta, hogy a neve Szabó Lajos és régebbi idő óta vetkes a hamispenzesialásban. Nagyváradot és környékét árasztották el különösen hamis forintokkal. De ő csak büntetés volt. A főbűnös Kállai Sándor, aki őt csak úgy tudta a bűnre csabítani, hogy nagy napszámot ígért neki. Azt is elmondta Szabó Lajos, hogy Kállai Sándor úgy csinálta a hamis pénzt, hogy gipszből készített formát és ebbe a formába olvasztott ón-antimont öntött bele. Az így készített hamis pénzekkel bejárták őket a fél országot. „Nagyváradról először Szálldobágyra mentek onnan Debreczenbe és aután Miskolcra. Mindenütt sokat operáltak, de Miskolcra majdnem rajtaesték őket, amitől ő annyira megijedt, hogy sietve hazajött Nagyváradra. Itt aután nazarénus lett. Kállai Lajost most keresi a rendőrség.

— **A polgármester ur zongorája.** Mulatságos kis adóhistoria esett meg egy Ohio állambeli városka polgármesterével. A polgármester ugyanis egy új zongorát vásárolt ugyanannál a cégénél, amelynél a régít nyolcz év előtt vette. A cég felkérte a polgármestert, hogy adjon egy kis bizonyítványt a régi zongora jószágáról. A polgármester udvariasan eleget tett a kérésnek, nem is sejtve, hogy mily kellemetlen következményei lesznek annak. A cég ugyanis reklámra használta fel a polgármester e nyilatkozatát, de így aztán megtudta a városi adóhivatal is, hogy a város fejének Ohio államban luxus-adót szednek. A polgármester ur tehát kapott az adóhivaltaltól egy barátságos felszólítást, hogy a nyolcz esztendő alatt elmaradt luxus-adót fizesse meg. A zongorát pedig mind a nyolcz évben az eredeti vételár után adóztatták meg, mert az omnibusz nyilatkozatban az állt, hogy a hangszer az egész idő alatt éppen oly jó volt, mint új korában.

— **Italok Kinában.** A Kinában kelendő ital-neműekből shanghaii konzulátusunk mintagyűjteményt küldött, mely a ker. muzeum keleti mintatárában megtekinthető. A konzul annak kapcsán a következőket jelenti:

Pezsgő (a kínai lakosság tömegfogyasztására szánuva). A minőség teljesen mellekes, csak arra kell ügyelni, hogy erősen pezsegen és nem nyers izűnek, hanem inkább édesesnek kell lennie. A kiállítás igen tetszetős legyen és különösen az ónkupak aranyba játszó színének nem szabad hiányozni, mert különben a pezsgő (Champagner) eladása a fogyasztó közönségnél akadályokba ütköznék. A palaczkok zöldes színűnek legyenek. Csomagolás ládánként 24 fél palaczk-kal (minta palaczk szerint); az ár cif Shanghai mintegy 14-50 márka ládánként. — Elképzelhetni, hogy ez micsoda remek ital lehet! De azért csak tessék versenyezni.

Sőr (a kínai lakosság tömegfogyasztására szánuva szintén silányabb minőség; ennel az áruval is főleg az olcsóságra tekintenek a vásárlók, továbbá a csinos

kiállításra, világos színre és az ital tisztaságára (a sörnek nem szabad zavarosan megérkezni). A beküldött minta minősége nagyon is jó, minthogy a láda ára cif Shanghai 48/1. palaczkkal 14-50 márka, míg Kinában főleg a cif 11 márka értékű ládák bírnak kelettel.

Cognac (a kínai lakosság fogyasztására szánuva) nagyon olcsó gyártmány. Ládánként 1 tuczat palaczk-kal cif Shanghai 4 márkánál többre nem szabad kerülnie. Itt is nagy ügyet vetnek a külső kiállításra, mit kínai rendelők rendszerint maguk határoznak meg. — Ez a 70 fillerbe kerülő „cognac” is remek ital lehet!

Nyílt tér.

(E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.)

Köszönet.

Korán elvesztett Izabella leányunknak e hó 23-án történt végtszeteletén megjelent barátaink és ismerőseinknek, valamint a „Városi dalkör”-nek, mely elhunyt pártoló tagja temetésén közreműködni sziveskedett, úgy szintén a rendelkezésre bocsátott fogatok tisztelt tulajdonosainak halás köszönetünket e helyen is kifejezzük.

Nagy-Enyed, 1900. szept. hó.

Id. Winkler János és neje.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvény társaság könyvnyomdájában.

Kitüntetés:

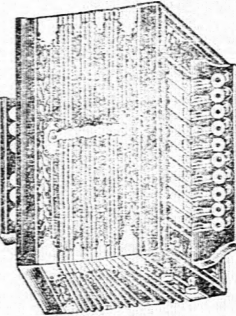
Arany éremmel az 1900. évi párisi világiállításán az összes versenyzők között a hangszerek csoportjában. Hadsereg szállításért ezüst éremmel.

STOWASSER J.

cs. és kir. hangszergyáros.

a cs. és kir. hadsereg és a magyar kir. honvédség egyedül szállítója
Budapest, II., Lánchíd-utca 5.

Iskolai és mesterhegedűk vonóval.
Gordonkák vonóval.
Nagybőgők vonóval.
Fuvolák.
Szárnykürtök.

Ősi magyar tárogató szabadalmazva.
Czimbalmok.
Elpusztíthatlan, kitűnő erős hangú harmonikák.

Egy finom hegedű vonóval és tokkal 7 forint.

Templomi és más zenekarok részére szükséges

fuvó- és vonó-hangszerek

előnyös fizetési feltételek mellett, legjutányosabb árban szállíthatnak.

Községi dobok a legjutányosabb árakon.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.
HARMONIKA-ÁRJEYZÉK KÜLÖN KÉRENDŐ.

Magyarország legnagyobb

fuvó-, vonó- és ütőhangszer-gyára.

3226 1-15

ELADÓ

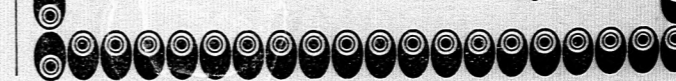
20 drb hordó,

6 hektótól 15-ig, pincze-fel-szerelések, gép-csapok stb.

Értekezhetni Várszeg-utca

2. sz. alatt.

3216 4-?

TARTOS SZAGTALAN Valódi Christoph-lakk kérésre. SZERZŐSÉGI VÉDELMEZETT. A VALÓDI. AZONNAL SZARAD. E gyártmány törvényileg védve van. SZERZŐSÉGI VÉDELMEZETT.

Christoph-Lak
A LEGJOBB MAZALÓ ANYAG A PADLÓKRA

Lehetővé teszi, hogy a szobák a mazolás alatt is használtatassanak, mivel a kellemetlen szag és a lassu ragadás szaradás, mely az olajfesteknek és az olajlakkoknak sajátja, elkerültetik. E mellett használata olyan egyszerű, hogy ki-ki maga végezheti a mazolást. A palló nedves tárgygal feltörülhető, anélkül, hogy elvesztené fényét. Meg kell különböztetni;

színezett szobapalló-fénymázt, sárgásbarnát és mahagonibarnát, mely akár csak az olajfesték födi be a pallót s egyuttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen beföd minden foltot, korábbi mazolást stb.; van azután

tiszta fénymáz (színezetlen) új pallókra és parketre, mely csupán fényt ad. Különösen parketre s olajfestékkel már bemázolt egészen új pallókra való.

Csak fényt ad, emelözve nem födi el a famustrát. **Postacsomag,** körülbelül 35 négyszög mtr (ket közepmagságú szobára való) 5 frt 90 kr. vagy 9 1/2 márika.

A közvetlen megrendelések minden városban, ahol raktárak vannak, ide küldendők. Mintázások es prospektusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevasárlásnál tessenek jól vigyázni a cégre s a gyári jegyre, mivel ezt a több mint 35 éve létező gyártmányt sokféle utánozzák és hamisítják s sokkal rosszabb s gyakran a cselnek meg nem felelő minőségűn hozzák forgalomba.

CHRISTOPH FERENCZ,
a valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója,
Prága, K. Berlin.
Nagy-Enyed: **KINDL J.**

15-15 2057

Legjobbféle vasekék taligákkal, külön aczél ekefők és alkatrészek kaphatók.

1 kilo tiszta finom zamatos kávé 1 frt 50 kr. Litke-féle pezsgó. Bánáti leghíresebb buzából örölt hengeralmi lisztek legolcsóbb áron kaphatók.

Bethlen-utczában 3 szoba, konyha, fáskamra, pincze kiadó
ápril 24-től.

Egy kettős számú

WERTHEIM-SZEKRÉNY

olcsó áron eladó

Raktáromba az alábbi friss ásványvizek érkeztek:

Borszéki, Előpataki, Luhi Margit, Carlsbadi, Marienbadi, Nieder Selters, Salvator, Gishuebler, Budai és Lewicon.

Friss **Beocsini Roman és Portland cementek** szintén megérkeztek; hordó számra legolcsóbb gyári áron szolgálók. Legjobbnek elismert **könnyen kezelhető Wermorel permetezőket,** legerősebb rézgáliczot **igen jutányosan ajánlok.**

A közelgő időnyre ajánlom a híres nemes **gyémánt aczélból készült kaszákat;** minden darabért **jót állók,** ha nem lenne, jó becsérélem vagy árat visszaadom. Egyéb szerszámok, **ásók, lapátok, kertí-ollók, gereblyék, kapák,** mindennemű **szegek legolcsóbb áron kaphatók.**

Nagy választékban **alpacka és nikkelt tárgyak, gyümölcsös tálak, kenyérkosarak, kanalak, tálcák 20 krtól 4 frtig.** Diszes **lámpák, husvágók,** új fajta **kávéőrők.**

Többféle **páczott halak**

angolna, lapardon, sardinia, orosz hal, heringek, pisztrángok.

A kirakat szives megtekintésére becses pártfogóimat ez uttal is kérve, maradok teljes tisztelettel

BISZTRITSÁNY LAJOS.

2017 43-52

Erősen vasalt targoncza 3 frtért kapható.

Legjobbnek bizonyult korona tapasztól friss küldemény érkezett.

Esemény
a magyar
irodalomban!

NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET

AZ EGYETEMES TÖTÉNELEM
KLASSIKUS KÖNYVE, A LEG-
GAZDAGABB TÖRTÉNELM!
KÉPTÁR

Tizenkét kötetben

Eddigél három kötet jelent meg. — Négyhavonként jön egy-egy kötet

Bővebbet a prospektus, melyet mindenki ingyen kap.

fi teljes mű ára 192 korona.

Szerkeszti a legkiválóbb magyar írók közreműködésével:

Marczali Henrik

Megrendelhető

3 koronás csekély havi részletfizetésre

e rendelőlap segítségével, mely kivágandó és levelezőlapra ragasztva, hozzánk beküldendő.

Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest VIII., Öllői-ut 18.

A NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET

azért eseménye a magyar irodalomnak, mert az első teljes, tökéletes, minden igényeknek megfelelő világtörténelem.

A NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET

megjelenésével minden más világtörténeti mű elavult és értéktelenné vált.

A NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET

az élet bibliája és nélkülözhetetlen mindenkinék, a ki művelt ember akar lenni.

A NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET

az a mű, melyből az egyén, a család, a társadalom hazaszeretést és összetartást tanul.

A NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET

fejleszti a műzlést, táplálja a tudást, nemesíti a lelket

A NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET

briliáns stílusával és pompás illusztrációival nemcsak tanít, hanem oktatva gyönyörködtet is és a legnagyobb szellemi élvezetet nyújtja.

Ezennel megrendelem a Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaságtól Budapestben a

Nagy Képes Világtörténet

czimű művet 12 kötetben 192 koronáért, tudomásul vévén, hogy eddigél három kötet jelent meg s a további kötetek 4 havonként jelennek meg. Kötelezem magam a társaság pénztárába Budapestben a szállítástól kezdve 3 koronát havonként mindaddig befizetni, míg a mű teljes vételára törlesztve nincsen. Az esetleg elmaradó részletek költségemre postai megbízás útján szedhetők be és ennek be nem váltása esetén a mű teljes hátralékos vételára esedékesse válik. A mű további kötetei a megjelenéshez képest és fizetési arányában szállítandók.

Kelt:.....

Név:.....

Állás:.....

Hirdetéseket jutányosan számít lapunk kiadóhivatala.